

Fixar una direcció

«La nació no és només una herència. Es fa i es refà cada dia; i no la fan quatre escollits sinó tothom»

Quina mena de futur volem; aquesta és la qüestió. El punt de partida, el present, és i serà ben diferent de com l'havíem imaginat. Pel virus, pel confinament, per l'aturada de tantes activitats i els seus efectes econòmics i socials. De fet, el present ens està sotmetent a tot un ventall de cures d'humilitat. I mentre les païm, mentre acabem de fer-nos una idea més precisa d'on som realment, hem de trobar la manera d'aprofitar les lliçons apreses en les últimes crisis i provar cadascú -cada persona, cada partit, cada posició, cada tendència- d'esbossar i presentar les propostes que indiquin allà on volem arribar. I la manera de fer-ho. Pensar i proposar futurs possibles, futurs prometedors i abastables. I els procediments per acostar-s'hi i concretar-los.

El repte de bona part de la ciutadania catalana d'assolir una majoria democràtica que permeti fer efectiu el dret d'autodeterminació i la construcció de la República es manté intacte. Però la complexitat de la crisi i la precarietat de les respostes que li hem pogut donar, han fet evident que només hi haurà majoria, autodeterminació i República si estan profundament vinculades a un projecte de transformació social capaç de suscitar un ampli consens.

Fa quatre mesos algú encara podia pretendre que el que li calia al sobiranisme, a l'independentisme i al republicanisme catalans era *?unitat?* per desempallegar-se de les servituds amb l'Estat espanyol i el marc polític emergit el 1978. Que això -la *?unitat?* com a programa- era el primer i el més important; que aquest era el fonament de qualsevol *?full de ruta?* conseqüentment sobiranista. I que, després, assolit l'objectiu, ja veuríem quins eren els projectes socials en qüestió.

Diferir i bandejar el debat social a l'interior de l'independentisme era un greu error i el principal fre a la construcció de la majoria social; però moltes persones, amb la millor intenció i considerant que potser ja érem prou gent, hi coincidia. Ara, pendants de saber l'abast definitiu de l'emergència provocada per la COVID-19, ja no és possible plantejar operacions polítiques que no estiguin lligades a projectes de reconstrucció i transformació social.

Aquesta setmana passada hem pogut veure en acció dues concepcions ben diferents de la política. La política com l'espai principal de representació democràtica i d'esforç per a la resolució dels problemes col·lectius. Però també la política com a joc de saló, de maniobres tàctiques sense altre propòsit que l'ocupació d'espais de gestió i la projecció mediàtica. D'una banda, la política com a canalitzadora de l'acció social i dels recursos públics, com a espai de debat, de contraposició de plantejaments i de cooperació. I de l'altra, la política com a escenari de jocs de poder i d'influència sense connexió amb els neguits de la ciutadania.

En el primer cas, l'aprovació d'uns pressupostos de la Generalitat, tres anys després, sabent que caldrà revisar-los a fons i que seran necessàries altres aportacions de recursos. I parlar amb tothom. Aquest era el principal objectiu defensat i gestionat pel vicepresident Pere Aragonès, i assumit pel president Joaquim Torra com la fita de la legislatura quan va anunciar que, immediatament després, n'avançaria la finalització.

En el segon cas, el de la política de saló, hi tenim el vicepresident del Parlament Josep Costa i el seu permanent intent d'erosió de la figura del president Roger Torrent. Sembla que a Costa li costa tant assumir que el president no és ell que aconsegueix, amb una regularitat i una puntualitat dignes de millor causa, posar-se en ridícul i incomodar els seus companys i companyes de grup.

És en el marc del debat sobre un nou contracte social que el projecte de la República catalana connecta amb les urgències del moment i esdevé políticament decisiu. Separar-lo dels debats sobre el model social, en canvi, desnaturalitza la proposta republicana, la buida de contingut i li pren el caràcter instrumental i transformador.

Parlar d'independència i de República vol dir parlar de renda bàsica universal, de subministraments essencials garantits, de control de preus màxims de lloguer i d'adquisició d'habitatges vinculats al valor cadastral declarat, de vot electrònic, de mecanismes d'urgència per accedir a la plena ciutadania (*?papers per a tothom?*), d'enfortiment dels serveis públics, de nou model energètic, de connexió gratuïta a les xarxes als espais públics, de noves formes de mobilitat...

Mentrestant, alguns editorialistes han aprofitat el confinament per tirar tres pantalles enrere i tornar a la justificació d'unes posicions, encara nacionalistes, d'una nació catalana predefinida i situada al marge de la voluntat de la gent que la constitueix. Haurien tret més profit de llegir l'entrevista de *Crític* a Raül Romeva. El conseller Romeva, referint-se al moviment independentista, hi afirma que *"els canvis no els provoquen els puristes, sinó els integradors"*. Que *"un moviment és guanyador quan es fa gran, i això passa quan és amable i inclusiu"*. I que, en canvi, *?quan es veu com a antipàtic i adolescent, genera recels i s'empetiteix?*

Quan hi ha massa vocacions d'analistes de la puresa i l'ortodòxia patriòtica és que hi ha entorns que tenen una vivència acomplexada de la mateixa identitat. La manera de no empètir sinó engrandir el moviment per la República catalana és participar activament, aportant propostes i arguments, en la negociació per un nou contracte social. La nació no és només una herència. Es fa i es refà cada dia; i no la fan quatre escollits sinó tothom. I la vigència de la nació, ara mateix i enfrontats a la nova crisi, es mesurarà per la capacitat d'involucrar tota la ciutadania en la prefiguració del futur.